

Estat Català

Butlletí del Comité executiu dels separatistes catalans

Paraules del capdill

En la festa d'homenatge als voluntaris catalans de la Gran Guerra celebrada al Casal Català de París

Benvolguts companys del Casal:

Em sab molt de greu que assumptes urgentíssims m'obliguin a deixar París, privant-me de poder assistir a la vostra festa i no poguer, d'aquest mode, homenatjar en la diada d'avui a aquests Catalans Voluntaris a la Gran Guerra, que tant s'ho mereixen. Jo hauria volgut estrenyer-los la mà i abraçar-los —ells són els darrers compatriotes nostres que a les planes de l'història guarden una actitud ferma, com escan a la gent de la nostra terra. És per això que, en aquests difícils moments que tant necessitem de l'exemple, jo hauria volgut presentar-vos-els com cosa edificant i a imitar. Que cada català s'enmirallés a un d'ells, i com els camarades seus que caigueren al camp de l'honor, sabessin a l'hora donada, passar a la glòria amb el nom grandios de Catalunya als llavis.

Per una altra cosa, encara, em dol el no haver pogut assistir a l'acte que en el dia de l'Arsmitici celebràreu. Aquesta és el privar-me de venir davant vostre, catalans tots, a donar-vos el mot de visigna en les hores de prova actual. Ara més que mai, necessitaria estar jo amb contacte amb vosaltres, especialment en aquests moments en que estols tan nodrits de jovent de Catalunya passen la frontera per venir aquí a treballar amb nosaltres en aquesta colònia d'exilats. La feina de la causa, però, m'en priva i per això us envio aquestes ratlles que us prego d'escoltar com si fossin la meva mateixa paraula.

L'únic que tinc de recomanar-vos, catalans patriotes, és la fe en la victòria. Amb la fe pasarem per tot, fins pels obstacles més voluminosos. La fe capgira les montanyes, diuen els camperols de les nostres contrades, i cregueu que només l'experiència damunt la fe pot provar aquesta veritat. Amb la vista fixa a l'ideal amb el cor ple de voluntat, i amb coratge a l'esperit, veureu, catalans, com arribem a la fi de la creurda.

Per a demostrar-vos el que és la fe, no més voldria que giréssiu la vista endarrera en el treball que, amb la vostra ajuda, jo he vingut fent per a Catalunya. No fa gaires anys que quodieu sentir per tot arreu de la nostra terra: «Oh, en Macià es un visionari, en Macià és un il·lús, persegueix una folia». Avui contrariament, qui s'atreveix a dir que l'independència de Catalunya no és una cosa que ens havem de guanyar

nosaltres amb el nostre esforç, apel·lant fins aquell sacrifici que de tant temps venim pronosticant nosaltres? Tots els catalans, avui, fins aquells que anaven a Madrid amb unes casques de ministre que no eren més que les lliures dels criats de l'opressor, comencen de reconèixer l'erro en que estaven, i ja no diuen més que és una quimera, el voler guanyar la llibertat del nostre poble per l'únic mitjà que es guanyen les llibertats, o sigui prenent se-les. Avui a Catalunya tothom ho veu clar que l'Independència nostra l'hem de guanyar per les armes. Si algú encara surt a posar-hi reparos i es mostra repatani, aquell home, insonscientment, està dominat per una força, que poseu-li la paraula que volgueu per a disfressar-la, no deixarà d'ésser la prudència o més clar la por. Això, de totes maneres, té poca importància; no es trempon els esperits amb un dia ni s'engendra l'esperit heroic en unes hores. Tot vindrà L'essencia és que el miracle estigui operat. Jo he tingut temps de veure que la fe de l'un ha anat contagiant a l'altre, a l'altre i al de més enllà i, a la fi, amb l'ajuda del cop d'Estat de Primo de Rivera, és tot Catalunya en pes qui veu les coses com les ha de veure i obra com ha d'obrar.

La fe, jo us ho he retret una vegada, capgira les muntanyes; tinguen fe, doncs, catalans, en els que l'etzar ens ha fet directors d'aquest caire del nostre moviment, i capgirarem, ja ho veureu!, aquesta muntanya que amb el rètol de Espanya tenim davant nostre. Ja veureu com l'esforç de tots tombarem aquesta muntanya de cartró amb coloraines que posada davant nostre ens tapa els horitzons i ens asfixia i priva de progrés la nostra terra perquè ens priva del sol de la llibertat.

* * *

Els qui han tingut més d'una desil·lusió en la vida, se que diran que ara done regna solta al somni. Dec dir-los, però, unes paraules. Els diré que no pensin que, emportats per la força imafinativa, nosaltres deixem de tocar de peus a terra. No: El problema de Catalunya sabem de tota la vida, que s'ha de resoldre amb fets. Es per això precisament, que havem seguit el camí que venim seguint. I és per això que sabem mesurar l'importància, la valor, i la transcendència dels fets. S'ha acostumat a dir que nosaltres ens quedem en el criteri tancat de

pronosticar la guerra a ultrança, s'ha dit i to que patim un entossudiment per la guerra, se'n ha dit que, com les criatures, ens havem creat una sèrie d'il·lusions de caràcter bèl·lic. Us convido a reflexionar que nosaltres som catalans, que no som Quixots vull dir, que tenim un cap posat damunt les espatlles i que aquest, tocant a Catalunya pensa en tota l'entersa que recomana el nostre cor ple d'estimació i foc sagrat per la Pàtria. Nosaltres que acceptem i ens fem nostra tota la responsabilitat, vosaltres que sabem el que és una guerra i sabem el significat tràgic d'aquestes sis lletres, no cregueu que volguem portar-la a Catalunya per un caprici infantívol.

Jo he vingut predicant el camí heroic perquè de molts anys; he vist que era l'únic mitjà per alliberar-nos. Creure que per altre procediment Catalunya es pot desempellegar d'Espanya, no és sols desconèixer la psicologia d'aquesta dissortada nació, si no que és oblidar les nocions més rudimentàries de l'història d'Espanya quimerosa i imperialista.

Que més voldria jo que qualsevol procediment còmode ens portés a l'alliberament! Que més voldria encara, que no tinguéssim de pensar sisquera a deslliurar-nos; que fóssim una nació com qualsevulla altra, amb sa sobirania desintervinguda i el seu destí sense control!

Es precisament per això que jo predico un sacrifici breu i resolt, per sortir-ne d'una vegada. A Catalunya s'han assajat tots els procediments legals i efussius, fins arribar a la servilitat. De això jo me'n alegro. Que no podessin dir després que no s'havien provat. I és en vista dels mals resultats obtinguts, que jo m'aferro encara més en la meua idea i en la dels qui em segueixen i encoratgen.

Prop de la Societat de les Nacions, ja heu pogut saber que amb un resultat nul hom ha plantejat també l'assumpte. I com si no fos prou la desestimació obtinguda, l'actitud d'aquesta corporació internacional davant dels esdeveniments del món, ens ha donat una resposta pel dia de demà que hi acudíssim amb una súplica més apremiant. Ja heu vist que ha desgrat dels estatuts de la Lliga de les Nacions, a Geòrgia, recentment, s'ha vessat la sang a dojo per una causa de llibertat col·lectiva. A Orient a us, únics prenyats de tempesta s'aixequen amb els noms inscrits d'Egipte i la India. Una mica més

ençà hi ha els malhaurats Armenis foragitats de ses terres pàtries. I cap al Nord, dintre del novell Estat de Polònia, hi han agrupacions ètniques de molta importància, que no poden proclamar el nom de sa Pàtria i com nosaltres a Catalunya, s'han d'ajupir al pas de l'invassor. I tot això als ulls mateixos de la Societat que ha de vetllar per la pau del món! . . .

Jo us dic, catalans, que l'únic camí que ens queda és el qui venim fressant des de fa temps. Ulls fets a l'ideal, el cor ple de voluntat, i l'esperit rubert d'esperança, veniu a les nostres regions.

Tinguen fe i el miracle s'acomplirà; veureu com al nostre pas la gent es trasbalsa i s'illumina, i veureu com, moguts per un foc sagrat, la gent s'ajuntarà a l'estol de la Victòria. Veureu com Catalunya, aquesta terra baldada a cops i decaiguda per totes les amargors d'esperit, al nostre pas reacciona i vibra. Veureu allavors un poble heroic, un poble valent, un poble aguerit, un poble digne de la seva tradició històrica.

Ara el que hem de fer però, és treballar, treballar a la quieta, amb tot el desfici, amb tota l'impaciència, però retinguda i regulada, per a deixar-la escapar a gracienc el dia que tot estigui a punt.

La cosa està avançada, jo us ho dic, catalans, amb pocs esforços més veureu com som a la fi de la carrera. I allavors. . . Oh llavors. Penseu en una Catalunya deslliurada i plena de pau. Penseu en aquella terra de promissió que es diu Catalunya. Penseu en aquell cel sense cap núvol i en aquella mar tan dolça i blava com els ulls de les donzelles. . .

Catalans, per a guanyar tot això ja veieu si val la pena d'un sacrifici!

Jo tinc confiança en el poble de Catalunya, sé que aquest sacrifici el farà. Sé que pares i fills i la gent tota, es llençarà a les armes, i sé també fins les mares ubriagades de glòria, duran els fills enardides cap al combat, i tindran encara una tristor delicada pensant que les seves entranyes no hagin donat més fills per ofrenar-los a Catalunya.

FRANCESC MACIÀ

El rei, el primer enemic de Catalunya

La gent sempre disposada a eternir-se va poder tenir un petit goig, aquests dies que l'Estatut de dissolució de la Mancomunitat anava a firmar-se i se n'anava ajornant la signatura del rei, dient: Es que el rei no la vol dissoldre. Ja ho veu ell que és un disbarat. Al cap i a la fi ens aprecia als catalans.

Han de saber aquests mals catalans que si el rei, quan l'almirall Magaz va presentar-li l'Estatut, va dir: «No el firmo. Vull estudiar-me'l. Deixa-me'l un parell de dies damnut de la taula, no era pas per a millorar-lo i treure-li l'agror, sinó perquè temia que en Sala hagués enredat a Magaz i entre tots dos li volguessin fer passar bou per bestia grossa. El rei volia llegir-lo per a convèncer-se de què era cosa veritablement per a fer mal sense contemplacions, i que no li havien amagat l'ou.

Perquè —i recordin-t'ho tots els catalans— el rei que és el primer caçador, el primer agricultor i el primer humorista, i el primer en tots els ordres de la vida espanyola, és EL PRIMER I MES DECIDIT ENEMIC DE CATALUNYA.

Per la nostra dignitat Ens plau . . .

La vida que vius, català, en els dies presents, és prou digna? T'has deturat mai a pensar-ho. La teva dignitat de català, d'home, et permet acceptar l'estat present de coses? I si, essent de la mànega ampla, l'acceptes, et permet la teva dignitat conformar-t'hi sense que facis res per tal de contribuir a que cessi?

Dissortadament, a Catalunya hi ha massa gent que tot i regoneixent que la nostra vida actual sota el poder espanyol és una vida d'ignominia s'avenen amb aguantar-la per tal que el canvi fora cruent i la seva covardia els fa repugnar tot vessament de sang.

A tota aquesta gent, cal, però dir-la-hi: No pensem que els vostres fills, el dia de demà poden renegar dels seus pares, en saber que us heu comportat com uns perfectes esclaus, suportant sense protesta un viure vil sota la espasa oscada de l'exèrcit espanyol?

Els nostres fills demà blasmaran la nostra memòria, si nosaltres continuem muts i quietes sense una acció viril que ens dignifiqui.

Hem de combatre el "senyor-estevisme" que ha estat envaïnt l'esperit dels catalans tot aquest quart de segle.

Val més rebel·lar-se i "actuar" encara que sabéssim que hem de caure anorreats, que no pas continuar suportant una existència oprobiosa. La nostra mort fora llavors gloriosa, i la sang vessada en la lluita fora la saó que facilitaria a qualsevulla de les generacions immediates la victòria damunt aquest Estat decrepit que és Espanya.

El que no pot admetre's és, per comoditat, per conservadurisme, per covardia, continuar aguantant una fèrula vergonyosa, i presenciar com quatre analfabets útils només per servir de "pinxos" en qualsevol burdell de barris baixos destrueixin l'esquema d'obra cultural que teníem bastit, insultin i ultratgin la nostra bandera, i escupin damunt el que de més reuat tenim a Catalunya.

Dir que Espanya és un país podrit no és fer una frase, ni pronunciar el que se'n diu un lloc comú; és una veritat; i mirant-ho serenament no és cap cosa descabellada dir que contra aquesta carcassa podrida, qualsevulla acció violenta que s'intenti té possibilitats d'èxit. Si davant d'això tot català digne no està disposat a a ésser-hi, no mereix el nom de català.

Cal, doncs, que s'estableixi el lligam necessari per a què l'acció, quan es doni el senyal, pugui tenir la màxima garantia d'èxit.

Ja comptem que quan Catalunya s'alci, de l'Ebre enllà fins les pedres s'aixecaran contra el que en diran "malos espanyoles". Ja comptem que l'«A. B. C.» organitzarà "Tercios" i que les dones espanyoles s'allistaran totes com "un sol home" en cinquanta "cuerpos" de infermeres per a venir contra Catalunya. Però també cal tenir present l'exemple del Marroc i comptar amb la "perícia" dels generals espanyols en dur llurs exèrcits als indrets més adequats per a la "copada". També cal comptar que en els Tercios de l'«A. B. C.» hi haurà un noranta per cent de legionaris de "boquilla" perquè si nosaltres tenim el senyor Esteve i el somatenista que en sentir un tret es posen a tremolar, la covardia d'aquests és una valentia apreciable al costat de la covardia de l'"empleado" que ha de cercar en la manzanilla les calories que no li arriba a donar el "coecido".

Avui Espanya és una carcassa moribunda. Treure'ns el jou que ens pesa damunt és qüestió d'un cop d'audàcia. El poble espanyol, debilitat per la fam, menjat per l'anèmia, si Catalunya es separa d'Espanya, serà camp adobat per a què qualsevol altre Primo hi faci experiments de govern.

Però el que no pot ésser és continuar com fins ara. El que no pot ésser és aguantar militars que facin de governadors i de delegats i disposin de la vida i dels bens dels catalans. Una "partida de lladres" opera a mansalva sobre Catalunya des del 13 de Setembre i això no pot durar. Aban, quan els bandolers s'ensenyorien d'una contrada i robaven i mataren pels caminars, els habitants del terme s'unien i en passaven comptes. Ja fa massa temps que dura. Es hora de

Que els de la «guerra moral» en un formós article de fons confessin que els ibers de la plana central peninsular abundin en mentalitats impenetrables i que són aquestes les que menen les demès. Completament d'acord. Ara que malgrat reconèixer ells que no hi ha altre mitjà que el cop de puny, per a oposar-se a llurs concepcions errònies i vexatòries per a la nostra dignitat i la nostra llibertat, no volen fer més que deixar fer al temps esperant que aquest els faci fracassar.

Nosaltres els perdonariem que això ho diguessin en públic mentre en privat ens ajudessin a reforçar els nostres rengles. Però sabem que es passen el temps de panxa al sol i lladrant a la lluna i ens sap molt de greu.

Que Primo de Rivera ens cedeixi el lloc i ens posi al davant de totes les seves preocupacions i dels problemes a resoldre. Si, senyor capità Manaia, el separatisme no ha mort ni morirà ara per ara. Sols manca que tots els catalanistes posin també en el lloc d'honor al davant de tot el demés, el propòsit i l'acció de desembrar-lo d'aquest problema resolent d'un cop la separació neta i senzilla d'Espanya i Catalunya. Estem segurs que ell fora el primer d'agrair-ho.

Que el mateix Primo de Rivera, ens confessi, parlant del Marroc, que l'exèrcit espanyol sap retirar-se quan convé. Ara sols manca que nosaltres sapiguem fer-li veure la conveniència de la retirada en terres catalanes.

El nou Cap dels Moços d'Esquadra

El capità general de Catalunya, general Barrera, té un fill expulsat de l'exèrcit espanyol per haver assassinat en el Retiro de Madrid al tinent coronel Castro Girona, germà del general del mateix nom que forma part del Directori. El motiu de l'assassinat fou el fet de què el tinent coronel Castro Girona s'entenia amb la dona del fill del general Barrera, la qual és filla del general Cabanellas. Tot plegat, una família exemplar.

Expulsat de l'exèrcit l'assassí, i condemnat a tres anys de presni, el fill del general Barrera ara ha sortit del penai i el seu pare li ha donat el càrrec de Cap dels Moços d'Esquadra de Catalunya.

A profit únic dels Escamots,

LA BATALLA

Preu 2 pessetes.

sortir a caçar-los.

Català: Pensa el que de tu poden pensar demà els teus fills. Pensa que pots renegar de tu, si no et portessis com a català digne.

Reglament tàctic dels Escamots

(Acabament)

2 Per això quan els Escamots de primera línia entrin a la zona de foc de l'artilleria contrària, i mentre sia possible avançar a cobert de les vistes, formaran els Escamots en columnes dobles, separant ambdues línies a una tal profunditat, que no afeblint l'acció del comandament, impedeixi a l'artilleria corregir el seu tir, i eviti que el projectil dirigit a la primera línia pugui ferir a la segona. En cada línia els Escamots reunits, separats o esgraonats formaran en columna de dos o bé d'un. Es marxarà ràpidament aprofitant tots els accidents del terreny, canviant amb freqüència la direcció, aprofitant els llocs desenfilats, caminant pels barrancs-boscós, terres de conreu, etc., atravesant vivament els llocs descoberts.

Així que troni el canó, es parará la marxa i els Escamots s'abrigaran en els accidents del terreny que trobin més aprop i, si no n'hi hagués, deuran llençar-se a terra i emprar com a resguard la pròpia motxila que ja basta contra els balins del shrapnel, i desseguida es tornarà a reempendre la marxa.

Quan els Escamots, fora encara de la zona del fusell, hagin progressat tant que tinguin necessitat d'atraspassar terrenys més descoberts, es seguirà amb la mateixa formació indicada, però disposant els Escamots en línia de columna (de dos o d'un) i separant les seccions de cada companyia a intervals de desplegament i encara esgraonant-les si és possible.

Per a no donar temps a l'artilleria a corregir son tir, o fer més difícil aquesta correcció, es progressarà ràpidament, fent que els Escamots atravessin successivament el terreny amb interval de temps variable, amb distàncies i separacions diferents, que marxin d'abrigall a abrigall, llençant-se a terra a cada detenció i apareixent inopinadament en llocs diversos.

Els Caps de Secció dintre llur esfera d'acció, regularan les distàncies, intervals i formació de llurs forces.

Darrera de cada abrigall es reuniran i reorganitzaran les unitats.

Les forces de segona i tercera línia marxaran situades darrera de les ales o dels flancs de les precedents i a una tal distància que no tinguin que témer res del foc dirigit a aquestes; quan entrin a la zona de foc del tir de canó, procediran com acaba de dir-se per a la primera línia.

3 Les anteriors prescripcions podran ésser modificades segons aconselli el terreny, l'intensitat i l'eficàcia del foc de l'artilleria i la necessitat de conservar els Escamots a la mà.

4 Des del límit de les distàncies grans i mitjanes, l'infanteria pot combatre a l'artilleria: Per això, com que aquesta és poc vulnerable, es fa precís que l'infanteria des del primer moment, doni al seu tir el màxim d'intensitat i rapidesa. executant-ho per descàrregues curtes i violentes, i per això és convenient posar a la línia de foc un bon nombre de fusells i corregir promptament i amb exactitud el tir.

Els tiradors han de tenir cura d'abrigar-se de faisó que dificultin a l'artilleria corregir el seu tir.

Si l'artilleria contrària estigués estingolada en sa pròpia infanteria, a les hores part dels Escamots obraran contra aquesta, tractant de separar-la de les bateries, i escurçant les distàncies a fi de que l'artilleria per por de ferir els seus, es vegi obligada a suspendre el foc.

A grans distàncies, en ocasions podrà ésser avantatjós tirar sobre l'artilleria en marxa o bé en el moment d'entrar en bateria encara que estigui en posició, i a ésser possible, en focs obliquos o d'enfilada.

No deu oblidar-se però, que això exigirà un gran consum de municions amb relació a l'efecte que s'obtingui.

5 L'infanteria combat constantment amb unió de la seva artilleria, doncs l'acció d'aquestes armes és recíproca i inseparable i s'enllacen íntimament.

Al començament del combat, fora de la zona del fusell, l'artilleria tirant contra la contrària fa possible i protegeix l'avenç de la seva infanteria, que marxarà sota el foc d'aquells. Dintre la zona del fusell, segueix tirant sobre l'artilleria adversa, i ho fa també contra l'infanteria contrària i procura preparar l'assalt, [facilitant l'avenç de la seva infanteria.

Els Escamots d'infanteria, dintre llur zona d'acció al mateix temps que amb llur tir preparen i fan possible llur propi avenç castigant al contrari, protegiran l'artilleria pròpia, apojant els seus canvis de posició, donant-li seguretat, i lliurant-la del foc de fuselleria que procurarà atraure sobre si, i al mateix temps hostilitzarà amb llurs focs als artillers contraris i al bestiar de llurs peces els molestarà en llurs canvis de posició.

A la zona d'assalt, els Escamots d'infanteria es protegeixen per sí mateix i avançaran lliurats a llurs propis recursos puix l'artilleria suspèn els focs per què els Escamots puguin recórrer el terreny que encara manqui o tot el més, el traslladarà a reraçaga per a immobilitzar les tropes contràries situades darrera de la primera línia.

De que aquest enllaç i harmonia es realitzi del millor mode i de faisó més absoluta i de que els esforços de les dues armes germanes es combinin íntimament depèn l'èxit del combat.

Es precís que s'estableixi en tots els moments del combat una comunicació constants per mitjà d'agents d'enllaç, senyals convingudes, telèfon, entre infanteria i artilleria, participant-se mutuament observacions, descisions i disposicions que es prenguin, i obrant de faisó que es faciliten la seva missió, sinó la protecció mútua no seria eficaç.

L'infanteria combat davant l'artilleria a una distància que aquesta no pugui ésser molestada per l'infanteria contrària i que aquella no sofreixi els focs dirigits a l'artilleria.

Per això, d'ordinari, a l'avançar a son lloc tindrà que atravesar la línia ocupada per l'artilleria, el que deu fer-se successivament per unitats, aprofitant els intervals entre les bateries o

grups (de faisó que no sigui necessari suspendre el foc a tota la línia) o bé rodejant els emplaçaments de les bateries.

6 Encara que, sobretot en terrenys descoberts o poc accidentats, el foc de l'artilleria assegura la protecció de llur front, els Escamots més pròxims tenen el deure de protegir-la i atendre de vigilar els flancs i la reraçaga.

Sols quan estigui molt separada de l'infanteria o bé cap als costats o es tracti de línies molt llargues d'artilleria, necessitarà aquesta arma un sosteniment especial d'Escamots d'infanteria.

El sosteniment es fracciona en grup; uns es situen davant mateix de les bateries, de manera que no destorbin, i tenen per objecte el combatre amb l'infanteria contrària, per a impedir-li que s'apropi a l'artilleria a distància eficaç del fusell, per el què es mantindran bastant allunyats de les peces que protegeixen; altres cobriran i vigilaran els flancs, i altres en fi permanixeran al costat d'aquests i constituiran son immediat sosteniment.

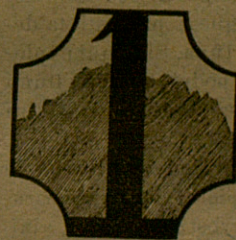
DEMANEU AL VOSTRE CAP

MARXES I CAMPAMENTS

opuscle editat per

Edicions Militars Catalanes

Preu: 0'40

1 pesseta

5 pesetes

Tal com nunciarem en el nombre anterior, publiquem avui els segells de cotització de 1 i de 5 pesetes respectivament, que junt amb els de 2, seran els únics segells veritables de cotització d'ESTAT CATALÀ.

No cotitzen altres segells; nolliureu cap quantitat fins que coneguen el facsímil dels rebuts que oportunament farem públic.

«El sentimiento catalán no existe, y si existe lo pisotearémos.»

(Paraules d'una lletra del general Primo de Rivera a en Sala, escrita a primers de març.)

Secció de Preparació Militar

PRECEPTES QUE ELS INDIVIDUS DELS ESCAMOTS DEUEN OBSERVAR EN LLURS SORTIDES

I.—Acostumeu-vos a ésser puntuals en les hores de reunió.

II.—Siguen previsors en adquirir abans de sortir tot el necessari per a menjar, tabac i demés. Si no ho feu així, o tindreu de mantenir-vos del que portin els vostres companys (cosa que a la llarga serà mal mirada) o retardareu els itineraris perdent temps per a fer compres en cada poblet que travesseu.

III.—Durant el trajecte de tren, absteniu-vos de fer meeting en el vago; no cal desvetllar les sospites de l'enemic que pot ésser a prop vostre.

IV.—En les marxades, siguen disciplinats i obedients al Cap del vostre grup; que mai es dongui el lamentable espectacle de discussions o discrepàncies, tan corrent entre excursionistes no militars.

V.—Si algú de vosaltres és extremadament fort o està molt entrenat, no ha de voler humiliar mai als seus companys. Les vostres sortides no són curses de cross-country, sinó marxades de conjunt. Procureu, per ara, atènyer un terme mig discret; l'hora dels heroïsmes ja vindrà.

VI.—Si en qualque punt el Cap del grup dubta del camí a seguir, us farà aturar. El Cap explorarà el terreny o ho encomanarà a un de vosaltres. Quan el que s'hagi destacat estigui orientat, tornarà per a donar compte al seu Cap del que hagi vist, a fi de que aquest prengui la determinació que cregui oportuna. Si el qui explora és el Cap en persona, podrà donar de lluny ordres al grup, per mitjà de la veu o del xiutetí.

VII.—Respecteu els sembrats i tota mena de conreu. Cal estimar la propietat del pagès català com si fos d'un germà vostre. Obrant així, sempre sereu ben acullits.

VIII.—En les marxades de nit, guardeu silenci. Si porteu fanals o làmpares elèctriques, absteniu-vos d'encendre'ls i apagar-los imitant senyals, cosa que podria fer sospitar als naturals del país.

XI.—En les hores de menjar, no us retardeu. Tingueu compte d'estar llestos i de tenir els paquets fets cinc minuts abans de l'hora que el Cap hagi triat per a tornar a emprendre la marxa.

X.—Si algú pren mal, no el deixen mai sol.

La fi del general Lossada

El general Lossada quan va venir a fer de governador militar de Catalunya estava encara completament per desbastar. És d'aquells homes la figura dels quals respon als fets: té la cara de burro i ho és.

I va arribar a fer-lo tant i tant el burro per aquí, que en Primo de Rivera es va creure en el cas de posar-li les peres a quarto. I com que apart d'això, el seu noi havia fet alguna «distracció» i la gent en veure'l es cordava l'ermilla, i la senyora Munda, molt famosa ja en temps de la guerra de Cuba, se li havia posat les calces, el general Lossada va haver de tocar pirandó i me li donaren el govern militar de Gibraltar.

L'home, però, trobava en manca aquells ingressos tan temptadors de Barcelona. Pel govern militar de Gibraltar, com s'acostuma a dir, no hi passava una «alma».

I el general Lossada va decidir-se a fer de contrabandista. Tal dit tal fet, l'automòbil del Govern militar passava i traspassava la frontera deu i dotze vegades diàries carregat de sedes, d'impermeables, de tabac, de capses de llumins. La modestia de la mercaderia era el de meys, la qüestió era fer algun quartet. La senyora Munda, feinejadora ja de quan era joveneta, ella mateixa anava al front de les expedicions. Mentre tant al governador militar de Gibraltar la cara se li anava allargant i li anaven creixent les orelles. I tan ruc va arribar a ésser, que Primo de Rivera va cridar-lo a Madrid i li va dir: Home, que robis ja és el tracte, és cosa vinculada amb l'honor, però que ho facis amb escàndol, no. Els anglesos se m'han queixat. La teva Munda és capaç de comprometre a tothom. No puc consentir que contunuis al davant del Govern militar de Gibraltar. Presenta la dimissió per malalt i plega.

En Lossada va pensar que havia fet el contraban massa a la descarada i no gosà replicar. La Munda es va enfurismar. Es a dir que després que els enviaven a un recó de mala mort, encara volien que es morissin de gana. «Ah no! tu no dimites Carlos! Echarte a ti, a ti Carlos, a quien él debe todo lo que es. Por que si tu la noche del golpe de Estado no le secudas pues él no sería nadie.»

La Munda després de dir el nom del porc al seu marit i haver-li pegat i tot, va dir que no se n'anaven si no els treien i va escriure una lletra insultant al Primo.

El Primo contestà al Lossada que si no volia anar a la presó aquella mateixa tarda demanés el retiro. I va optar per «reeritarse».

Aquest és un del bells exemplars de l'exèrcit espanyol que té ocupada Catalunya.

Si no pot seguir caminant i es necessari anar a cercar socors a qualque masia o poble veí, el Cap del grup designarà un de vosaltres (o bé dos si el grup és nombrós i es troba a l'alta muntanya) que amb cap pretexte es mourà del costat del ferit.

XI.—Cap al final de la sortida no aneu amb presses al Cap del grup per a que us permeti avançar la vostra tornada. Heu d'arribar a ciutat o al poble els mateixos que havent sortit junts.

XII.—Siguen correctes en tot moment. L'expansió més cordial no està renyida amb la bona educació. Procureu ésser alegres, però no xavacans ni malparlats. No desdiguem mai del que ha d'ésser un bon soldat de Catalunya.

Dues bombes a la conferència de l'Aunós

El dia 15 de març el Subsecretari del Ministeri del Treball, l'ex-lliguero Eduard Aunós, donava donava una conferència en el Teatre Barcelona. La sala estava mig plena quan de sobte, va sentir-se una gran explosió. El públic, espantat, va començar a cercar les portes de sortida. Des de l'escenari, uns quants senyors cridaven: «Serenidad! Serenidad!». El galliner estava desert. Solament un home amb bigoti caragolat, el vertader tipus del policia espanyol, donava grans crits: «No moveuse. Que no pasa nada. Viva la monarquia! Viva el Directorio! Viva el rey! En aquestes, i estant les masses espanyoles indecises, es sent una segona explosió... Allò fou un campí qui pugui. Tothom s'atropellava a les portes de sortida. Varen cessar com per encant els visques patriòtics. A la sala hi varen quedar dues centes persones mal comptades. Varem sentir un capità de la guàrdia civil, vestit de paisà, que deia, a la vorera de la Rambla Catalunya: «Ah, pues yo no aguardo la tercera».

Les dues bombes varen esclatar en els urinaris i destrocaren parets i sostre, sense causar danys a ningú.

A la una del migdia, l'Inspector de vigilància del districte, es va llevar i va anar-se'n com sempre a donar el part a Capitania: «Sin novedad!».

L'han suspès d'empleu i sou per tres mesos.

El capitan Verdades

Aquest don Quixot grotesc que fa de governador de Girona i es diu Urquia, fa temps que s'entesteí insultant als catalans, emparat noturalment en l'estat de guerra i en la guàrdia civil,

Podrà continuar un mes, dos, tres, publicant notes amenaçadores, però vindrà un dia en què caurà i allavors serà l'hora de liquidar comptes.

Per mentrestant i a l'objecte de què tots els catalans coneguin els antecedents penals d'aquest subjecte, direm que el Capitan Verdades es va acreditar com a mestre del «chantage» així que Espanya va haver perdut les Colònies anant a trobar als generals i altres caps que tornaven d'aquells països amb les butxaques plenes, amenaçant-los amb xerrar tal o qual fet d'aquelles que acostumen a fer aquesta gent d'honor, si no li afluiaven la mosca.

El Capitan Verdades va fer així allavors uns quants mils duros i per a evitar que en una altra guerra de negoci que vingués pogués estar tan ben assabentat de les vendes, de guarnicions, rendicions, tractes amb l'enemic i demés coses normals dins la milícia espanyola, l'expulsaren de l'exèrcit.

Ara, diu que vol que els separatistes hagin d'anar a captar. Compte! gironins, que no us surti l'Urquia amb una Star en un revolt de carretera, a fer-vos donar la cartera i el rellotge, i si sortís, preneu bé la punteria i llanceu-lo després a la cuneta, que els gossos en donin compte.

«No os podeis fiar de ningú catalán; son unos jodidos. Desde Maciá hasta Sala todos son separatistas».

(Paravles del general Barrera, capità general de la quarta regió, a l'assabentar-se del trepijoc de l'Estatut Provincial).

Dalcroze - imprimeur Paris

CATALA: Fes circular aquest periòdic pro- curant que no caigui en mans de l'enemic.

R. Eod. 1924
Vana XXXI